

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО ПРАВА**

**С И Л А Б У С
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«ПОДАТКОВЕ ПРАВО: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ТЕНДЕНЦІЇ»
(варіативна)**

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти – доктор філософії
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»

*Затверджена на засіданні кафедри фінансового права
(протокол № 9 від 27 серпня 2020 року)*

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «**Податкове право: сучасні проблеми і тенденції**»: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень третій (доктор філософії).

Розробники:

Кучерявенко Микола Петрович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Дмитрик Ольга Олександрівна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Дуравкін Павло Михайлович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Затверджено на засіданні кафедри фінансового права
протокол № 9 від 27 серпня 2020 року

Завідувач кафедри фінансового права

проф. М. П. Кучерявенко

Зміст

Вступ.....	4
1. Цілі та завдання навчальної дисципліни	5
2. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо- професійної програми аспірантів	6
3. Перелік предметних компетентностей.....	6
4. Анотація програми та її тем	9
5. Опис навчальної дисципліни	14
5.1. Вимоги викладача	15
5.2. Самостійна робота. Контрольні заходи результатів навчання.....	15
5.3. Шкала підсумкової оцінки знань аспірантів	15
5.4. Методи педагогічного контролю.....	16
5.5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень аспірантів	16
6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи аспірантів.....	17

ВСТУП

Дані про викладачів, які викладають цей курс:

1.1. Кучерявенко Микола Петрович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Тел. (057) 704-93-02

e-mail: kaf_finlaw@nlu.edu.ua

1.2. Дмитрик Ольга Олександрівна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Тел. (057) 704-93-02

e-mail: kaf_finlaw@nlu.edu.ua

2. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Податкове право: сучасні проблеми і тенденції» є фундаментальною, методологічною дисципліною, яка має галузевий характер та охоплює узагальнені проблеми теорії і практики правового регулювання податкових відносин на сучасному етапі державотворення. Відповідна дисципліна призначена для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії).

Ціллю навчальної дисципліни є формування у аспірантів системи знань щодо сучасної доктрини податково-правового регулювання в умовах її активного розвитку та надзвичайної динаміки податкового законодавства. Дана дисципліна покликана сформувати навички аналізу норм податкового права, особливостей їх тлумачення і застосування для урегулювання конкретного юридичного питання в сфері правового регулювання справляння податків і зборів.

Результатом вивчення навчальної дисципліни має бути набуття наступних компетентностей:

- **знання** доктринальних концепції щодо трактування місця податкового права в системі фінансового права; проблематики податкового законодавства; характеристики податкових правовідносин;

- **уміння** використовувати отримані знання в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються відносини у сфері справляння податків і зборів; аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення; прогнозувати напрямки здійснення реформ у зазначеній сфері; виявляти дефекти чинного законодавства та пропонувати науково обґрунтовані гіпотези шляхів їх подолання; користуватися сучасною науковою та спеціальною літературою, іншими інформаційними джерелами.

2. МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ АСПІРАНТІВ:

а) навчальна дисципліна «Податкове право: сучасні проблеми і тенденції» належить до вибіркового циклу навчальних дисциплін освітньо-наукових програм підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії);

б) при вивченні дисципліни «Податкове право: сучасні проблеми і тенденції» використовуються знання, отримані з наступних дисциплін: «Організація та методологія наукових досліджень», «Форми (джерела) права», «Доктринальні проблеми фінансового права»;

в) основні положення навчальної дисципліни «Податкове право: сучасні проблеми і тенденції» мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Примус в фінансовому праві».

3. ПЕРЕЛІК ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ:

ПК–1. Здатність до розуміння системоутворюючих категорій податкового права як підгалузі фінансового права, як науки, як навчальної дисципліни.

ПК–2. Розуміння юридичної та економічної сутності податків і зборів, принципів та порядку їх справляння, здійснення контролю щодо цього.

ПК–3. Знання основних історичних етапів виникнення та розвитку податкового права.

ПК–4. Знання основних історичних етапів виникнення та розвитку науки податкового права.

ПК–5. Знання провідних вітчизняних та зарубіжних науковців, їх концептуальних підходів до питань податкового права.

ПК–6. Уміння орієнтуватися в проблемах науки податкового права та в її основних наукових школах.

ПК–7. Знання та розуміння сучасних доктрин податкового права, уміння здійснювати їх порівняльний аналіз та виокремлювати сучасні та прогресивні положення.

ПК–8. Знання та розуміння наукової правничої термінології науки податкового права.

ПК–9. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових знань у підгалузі податкового права.

ПК–10. Знання особливостей інновацій у науці податкового права, перспектив та напрямів подальшого розвитку наукових досліджень у цій сфері.

ПК–11. Здатність до виявлення тенденцій щодо розвитку механізму нормативно-правового регулювання суспільних відносин у сфері справляння податків і зборів в межах власної теми дослідження та прогнозування його подальшого розвитку.

ПК–12. Знання засад і принципів податкового права як підгалузі фінансового права, зміст його системних елементів (складних інститутів, інститутів).

ПК–13. Вміння визначати правову природу підгалузі податкового права та її місця у юридичному механізмі регулювання обігу публічних фінансів.

ПК–14. Здатність виявляти науково-практичні проблеми податкового права, розуміти основні доктринальні та практичні підходи до їх вирішення.

ПК–15. Розуміння практико-орієнтованих цілей, тактики та стратегії сучасного податкового права як підгалузі фінансового права, як науки, як навчальної дисципліни.

ПК–16. Здатність до написання власного наукового дослідження з питань справляння податків і зборів.

ПК–17. Уміння сформулювати власну мету наукового дослідження, обґрунтувати власні юридичні висновки, пропозиції та рекомендації.

ПК–18. Вміння виявляти й використовувати різноманітні джерела інформації при здійсненні наукових досліджень нормативно-правового регулювання справляння податків і зборів.

ПК–19. Уміння застосовувати наукові принципи юридичного менеджменту щодо організації власного наукового дослідження.

ПК–20. Здатність застосовувати загальнонаукові та спеціальні юридичні методи дослідження.

ПК–21. Вміння вести наукову дискусію, доводити власну позицію під час діалогів, переговорів, публічних виступів.

ПК–22. Здатність тлумачити та застосовувати норми податкового права та акти податкового законодавства у процесі роботи за юридичною спеціальністю, під час викладання фінансово-правових дисциплін, а також підготовки наукових досліджень.

ПК–23. Розуміння впливу доктрини податкового права (науково-практичних коментарів до нормативно-правових актів) на практику правозастосування.

ПК–24. Здатність до побудови правових моделей та перевірки їх раціональності з урахуванням потреб розвитку наукових знань та практичної діяльності у сфері справляння податків і зборів.

У результаті освоєння навчальної дисципліни аспірант повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1.1. Демонструвати знання і розуміння системоутворюючих категорій податкового права як підгалузі фінансового права, як науки, як навчальної дисципліни.

РНС НД – 1.2. Критично та системно аналізувати юридичну та економічну сутність податків і зборів, принципів та порядку їх справляння, здійснення контролю щодо цього.

РНС НД – 1.3. Знати основні історичні етапи виникнення та розвитку податкового права.

РНС НД – 1.4. Знати основні історичні етапи виникнення та розвитку науки податкового права.

РНС НД – 1.5. Знати провідних вітчизняних та зарубіжних науковців, їх концептуальні підходи до питань податкового права.

РНС НД – 1.6. Володіти навичками орієнтування в проблемах науки податкового права та в її основних наукових школах.

РНС НД – 1.7. Критично оцінювати сучасні доктрини податкового права, уміти здійснювати їх порівняльний аналіз та виокремлювати сучасні та прогресивні положення.

РНС НД – 1.8. Знати та розуміти наукову правничу термінологію науки податкового права.

РНС НД – 1.9. Вміти формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових знань у підгалузі податкового права.

PHC НД – 1.10. Знати особливості інновацій у науці податкового права, перспектив та напрямів подальшого розвитку наукових досліджень у цій сфері.

PHC НД – 1.11. Володіти навичками до виявлення тенденцій щодо розвитку механізму нормативно-правового регулювання суспільних відносин у сфері справляння податків і зборів в межах власної теми дослідження та прогнозування його подальшого розвитку.

PHC НД – 1.12. Демонструвати знання засад і принципів податкового права як підгалузі фінансового права, зміст його системних елементів (складних інститутів, інститутів).

PHC НД – 1.13. Виявляти правову природу підгалузі податкового права та її місця у юридичному механізмі регулювання справляння податків і зборів.

PHC НД – 1.14. Демонструвати здатність до виявлення науково-практичних проблем податкового права, розуміння основних доктринальних та практичних підходів до їх вирішення.

PHC НД – 1.15. Розуміти практико-орієнтовані цілі, тактику та стратегію сучасного податкового права як підгалузі фінансового права, як науки, як навчальної дисципліни.

PHC НД – 1.16. Демонструвати здатність до написання власного наукового дослідження з питань справляння податків і зборів.

PHC НД – 1.17. Володіти навичками до формулювання власної мети наукового дослідження, обґрунтування власних юридичних висновків, пропозицій та рекомендацій.

PHC НД – 1.18. Демонструвати здатність виявляти й використовувати різноманітні джерела інформації при здійсненні наукових досліджень нормативно-правового регулювання справляння податків і зборів.

PHC НД – 1.19. Фахово використовувати наукові принципи юридичного менеджменту щодо організації власного наукового дослідження.

PHC НД – 1.20. Виявляти здатність застосовувати загальнонаукові та спеціальні юридичні методи дослідження.

PHC НД – 1.21. Вміти вести наукову дискусію, доводити власну позицію під час діалогів, переговорів, публічних виступів.

PHC НД – 1.22. Демонструвати здатність до тлумачення та застосовування норм податкового права та актів податкового законодавства у процесі роботи за юридичною спеціальністю, під час викладання фінансово-правових дисциплін, а також підготовки наукових досліджень.

PHC НД – 1.23. Розуміти вплив доктрини податкового права (науково-практичних коментарів до нормативно-правових актів) на практику правозастосування.

PHC НД – 1.24. Вміти будувати правові моделі та перевіряти їх раціональність з урахуванням потреб розвитку наукових знань та практичної діяльності у сфері справляння податків і зборів.

5. АНОТАЦІЯ ПРОГРАМИ ТА ЇЇ ТЕМ

Тема 1. Податкове право в системі фінансового права України. Податкове право. Предмет податкового права. Особливості співвідношення публічного і приватного інтересу при регулюванні податкових відносин. Метод податкового права. Система податкового права.

Тема 2. Джерела податкового права. Підходи до класифікації джерел податкового права. Види джерел податкового права. Система джерел податкового права. Принципи побудови системи джерел податкового права. Системні зв'язки джерел податкового права. Конституція у системі джерел податкового права. Тенденції розвитку системи джерел податкового права.

Тема 3. Принципи податкового права. Принципи у податково-правовому регулюванні. Принципи податково права. Принципи податкового законодавства. Основні засади податкового законодавства. Доктринальні підходи до систематизації принципів податково-правового регулювання.

Тема 4. Тлумачення норм податкового права. Загальна характеристика тлумачення норм податкового права. Межі й принципи тлумачення норм податкового права. Способи правотлумачення, їх прийоми та правила. Види тлумачення норм податкового права. Податкові консультації.

Тема 5. Податки і збори .Поняття податку та збору. Класифікація податків та зборів. Загальнодержавні податки та збори. Місцеві податки та збори. Спеціальні податкові режими. Правовий механізм податку. Елементи правового механізму податку.

Тема 6. Податкова система . Поняття податкової системи України. Типи та особливості податкових систем. Поняття та рівні податкового тиску. Доктринальні проблеми функціонування податкової системи України. Поняття подвійного оподаткування. Шляхи та методи усунення подвійного оподаткування.

Тема 7. Податковий обов'язок. Податковий борг. Забезпечення погашення податкового боргу. Поняття та зміст податкового обов'язку. Податковий обов'язок у широкому та вузькому значенні. Умови виникнення, зміни та припинення податкового обов'язку. Поняття податкової адреси. Виконання податкового обов'язку. Припинення обов'язку по сплаті податків та зборів. Податковий борг. Розстрочення та відстрочення грошового зобов'язання або податкового боргу платника податків. Списання безнадійного податкового боргу. Гарантії забезпечення виконання обов'язку по сплаті податків та зборів. Податкова застава. Порядок виникнення та

припинення податкової застави. Адміністративний арешт майна. Зупинення видаткових операцій на рахунках платника у банку. Стягнення коштів та продаж майна платника податків. Строки давності. Порядок строків давності. Проблеми визначення строків при вирішенні податкових спорів.

Тема 8. Адміністрування податків та зборів. Адміністрування податків та зборів. Податковий контроль. Контролюючі органи та органи стягнення. Система органів Державної податкової служби України та їх правовий статус. Способи здійснення податкового контролю.

Тема 9. Сучасні проблеми залучення до відповідальності за порушення податкового законодавства. Захист прав та інтересів платників податків і зборів. Поняття та ознаки податкового правопорушення. Склад податкового правопорушення. Класифікація податкових правопорушень. Захист прав платників податків. Податковий спір. Строки у податкових спорах. Судовий та адміністративний захист прав платників податків.

5. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- кількість кредитів ЄКТС – 7,0;
- загальна кількість годин – 210;
- термін викладання – один семестр.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни
		очна та заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7,0	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Рівень освіти – третій (доктор філософії)	Нормативна
Модулів – 3		Рік підготовки: 2020/2021
		3/4 семестр
Загальна кількість годин – 210		Лекції 30 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 10		Практичні заняття 30 год. Самостійна робота 150 год.
		Вид контролю: іспит

5.1. Вимоги викладача

При вивченні даної дисципліни до аспірантів висуваються наступні вимоги:

- відвідування лекцій та практичних занять;
- ініціативність та прийняття активної участі у дискусіях під час вирішення та обговорення теоретико-прикладних питань на лекціях та практичних заняттях;
- аргументоване формулювання своїх думок з питань, що обговорюються на лекціях та практичних заняттях;
- своєчасність, якість та самостійність виконання завдань;
- дотримання норм академічної поведінки та етики.

5.2. Самостійна робота. Контрольні заходи результатів навчання

Контроль знань в рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи.

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів:

- лекції, практичні заняття, самостійна робота – від 0 до 40 балів;
- іспит – від 0 до 60 балів;
- разом – від 0 до 100 балів.

5.3. Шкала підсумкової оцінки знань аспірантів

Підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни виставляється у залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується у ЗВО
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
F	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35–59

FX	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		1–34
-----------	---	--	------

5.4. Методи педагогічного контролю

Традиційні методи:

- *методи усного контролю*: бесіда, індивідуальне опитування, виступ на практичному занятті, розповідь-пояснення, пояснення до виконаного завдання або окремих його розділів, усні повідомлення, відповіді на запитання викладача під час аудиторних занять, розв'язання практичних завдань тощо;

- *методи письмового контролю*: розв'язання тестових завдань, контрольні роботи, домашні завдання, конспекти, есе, реферати, кросворди у межах запропонованих тем, вирішення кейсів, складання процесуальних документів, узагальнення практики Європейського Суду з прав людини та національної правозастосовної практики тощо.

Інноваційні методи:

- портфоліо, кейс-вимірювачі, групові проекти тощо.

Методи самоконтролю:

- уміння самостійно оцінювати свої знання, рецензування, peer review тощо.

5.5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень аспірантів

Форми самостійної роботи та додаткових освітніх досягнень аспірантів:

- 1) підготовка до практичних занять;
- 2) самостійне доопрацювання тем лекцій та практичних занять;
- 3) самостійне вивчення додаткової літератури та додаткових питань;
- 4) робота з інформаційними ресурсами (в інформаційних мережах);
- 5) огляд науково-практичної літератури та робота з нею;
- 6) конспектування (рецензування) рекомендованої наукової літератури, тексту лекцій;
- 7) підготовка колекцій документів, матеріалів, складання бібліографічних описів тощо;
- 8) підготовка рефератів та інших видів індивідуальних робіт;
- 9) підготовка есе за вузькоспеціальною проблемною тематикою;
- 10) написання та публікація наукових статей, тез наукових доповідей тощо;
- 11) підготовка тематичних презентацій та виступ з ними;
- 12) підготовка наукової доповіді для виступу на науково-практичній конференції або на засіданні кафедри;
- 13) підготовка до диспутів, судових дебатів, круглих столів, конференцій;

- 14) створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- 15) розробка кейсів;
- 16) складання тематичних кросвордів, розробка схем і таблиць;
- 17) узагальнення правозастосовної та судової практики;
- 18) вирішення тестів;
- 19) підготовка до усної презентації та виступ з нею;
- 20) відпрацювання тем лекцій та практичних занять;
- 21) підготовка до поточного та підсумкового контролю знань.

6. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ АСПРАНТІВ

Воронова Л. К. Вибрані праці / упоряд.: М. П. Кучерявенко, Д. О. Білінський, О. О. Головашевич, Є. М. Смичок. Харків: Право, 2016. 952 с.

Воронова Л. К. Учитель, Учений... / под ред. Н. П. Кучерявенко. Харків: Право, 2011. 340 с.

Дамірчиєв М. І. Порівняльно-правовий аналіз системи оподаткування України та Республіки Азербайджан: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2010. – 200 с.

Дамірчиєв М. І. Правова природа фінансової діяльності: монографія. Харків: Право, 2014. 256 с.

Дмитрик О. А. Содержание и классификация финансовых правоотношений: монографія. Харків: Легас, 2004. 160 с.

Дмитрик О. О. Джерела фінансового права: проблеми та перспективи розвитку: монографія. Харків: Апостроф, 2010. 328 с.

Дуравкін П. М. Забезпечення виконання податкового обов'язку: монографія. Харків: Право, 2013. 192 с.

Жернаков М. В. Податкові спори: реформування механізмів вирішення: монографія. Харків: Право, 2015. 288 с.

Іванський А. Й. Фінансово-правова відповідальність: теоретичний аналіз: монографія. Одеса: Юридична література, 2008. 504 с.

Кучерявенко М. П. Податкові процедури: правова природа і класифікація: монографія. Київ: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. 460 с.

Кучерявенко Н. П. Курс податкового права. В 6-ти т. Т. II. Введение в теорию податкового права. Харків: Легас, 2004. 600 с.

Лукашев О. А. Теоретичні проблеми системи фінансового права: монографія. Харків: Право, 2010. 304 с.

Лакушева Є. В. Публічні та приватні інтереси в податковому праві: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014.

Макух О. В. Фінансові правовідносини: теорія, сучасний стан і тенденції розвитку: монографія. Харків: Право, 2016. 304 с.

Маринів Н. А. Документальні планові перевірки в системі податкового контролю: актуальні питання та судова практика. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 6.

Маринів Н. А. Процедурні порушення під час проведення податкових перевірок: правове значення та наслідки. Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Актуальні дослідження правової та історичної науки». Випуск 7. URL: <http://www.lex-line.com.ua>.

Мінаєва О. М. Процедурне регулювання виконання обов'язку з податкового обліку: монографія. Харків: Право, 2016. 272 с.

Мітрофанова Д. К. Правове регулювання виконання Державного бюджету України за доходами: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2012. 212 с.

Непряме оподаткування: правова сутність та адміністрування: наук.-практ. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 592 с.

Перепелиця М. О. Поняття та види суб'єктів фінансового права: монографія. Харків: Право, 2012. 272 с.

Податково-правова відповідальність: правова природа й особливості. Проблеми правової відповідальності: монографія / за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. Харків: Право, 2014. С. 189–207.

Самсін І. Л. Тлумачення актів законодавства про оподаткування України. *Вісник Верховного Суду України*. 2006. 9. С. 6–9.

Тимофеев О. О. Тлумачення податково-правових норм: дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2010. 205 с.

Тимченко А. М. Реалізація заходів примусу та переконання в податковому праві. *Право та державне управління*. 2011. № 2. С. 94–99.

Усенко Є. А. Правове регулювання процедур вирішення податкових спорів: монографія. Харків: Право, 2011. 184 с.

Чинчин М. М. Правова природа податкового адміністрування в Україні: монографія. Харків: Право, 2014. 160 с.

Інтернет-ресурси:

<https://www.rada.gov.ua> – Верховна Рада України (офіційний вебпортал парламенту України);

<https://president.gov.ua> – Президент України (офіційне інтернет-представництво);

<https://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (єдиний веб-портал органів виконавчої влади України);

<https://mof.gov.ua/uk> – Міністерство фінансів України;

<https://tax.gov.ua> – Державна податкова служба України (офіційний портал);

<https://customs.gov.ua> – Державна митна служба України;

<http://sfs.gov.ua> – Державна фіскальна служба України (офіційний портал);

<https://court.gov.ua> – Судова влада України (офіційний портал);

<http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України (офіційний вебсайт);

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home> – Європейський суд з прав людини;

<https://www.gp.gov.ua/ua/index.html> – Офіс Генерального прокурора;
<https://www.rnbo.gov.ua> – Рада національної безпеки і оборони України;
<https://nabu.gov.ua> – Національне антикорупційне бюро України;
<https://reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень;
<https://zib.com.ua> – Газета «Закон і Бізнес».